

Brennistøðin

Ræðumynd arkitektanna. Veruleikamynd IRF's

Aftur einaferð enn kom arkitektspökilsí, sum teir kalla brennistøð, fram í Oyggjatiðindinum, hin 4. desember 1981, har sagt verður, at brennistøðin verður stórri enn Hotel Hafnia. Her er talan um tveir heilt ymiskar bygningar. Um tað skal verða í hædd, sum hesin góði Albert Isfeldt meinar við, so kenni eg ikki, hvussu

langt niður Hotel Hafnia er grivið. Albert Isfeldt man heldur ikki kenna, hvussu djúpt verður grundað fyri brennistøðini. Men her er so mynd av verunliga bygninginum, sæð frá umleið sama staðið, sum arkitektarnir siggja »spökilsíð« frá. Og verður myndin sett við síðuna av tærri í bløðunum framsettu

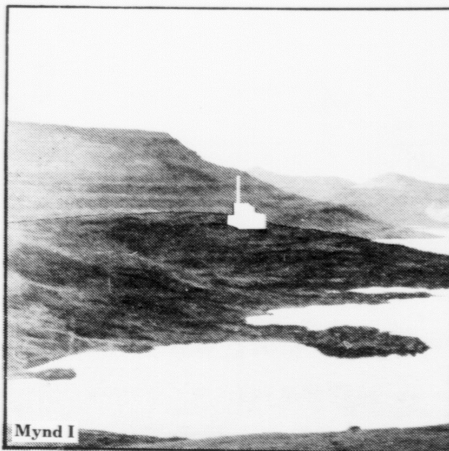
myndini til fólksins kunleika og meting. Fyri at fólk kunnu fáa nærri meting um bygningin, sæð frá Glyvrum-Rúnávik, er modelið avmyndað við ætlaða bygninginum á.

Tað kann ikki annað enn rættast uppá úttaluna hjá Albert Isfeldt, arkitekti, sum yvirfyri Oyggjatiðindi upplýsir, at hann skal

hava spurt Eyðfinn Egholm eftir tekningum og fingið til svar, at ongar tekningar vóru gjørdar av brennistøðini.

Hesin góði Albert Isfeldt hevur hvørki biðið Eyðfinn Egholm ella nevnd IRF's um at siggja, hvørki eitt ella annað. Men á verkfrøðingafundi á Hotel Hafnia, hin 13. oktober 1981, fyrvisti Eyðfinn Egholm hesum sama Alberti Isfeldt tekningar av ætlaðu bygdu brennistøðini.

At enda sigur Albert Isfeldt yvirfyri Oyggjatið-

Mynd I

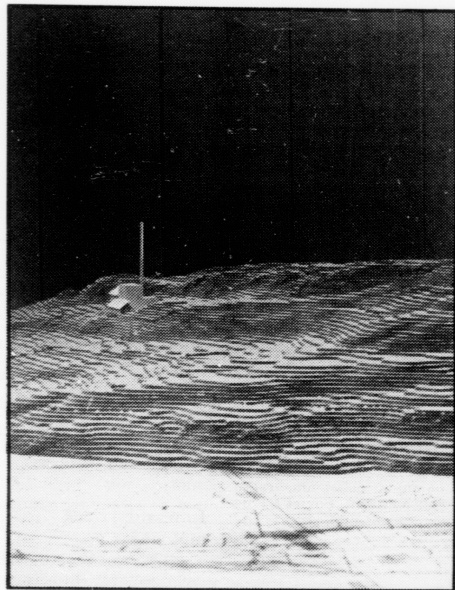
indi, at alt, sum higartil er farið fram, er skeivt atborið, bæði kensluliga og moralskt. So sum hesin maður hevur málborið seg í hesi samrøðu við Oyggjatiðindi, man hansara kensluføling verða rættuliga kølig og moralurin ógvuliga niðarlaga staddur.

Eg havi altið hugsað mær, at arkitektar eru tey fólk, sum frá skaparans hondum hava fingið serstøk evnir í vøggugávu framum mong onnur, hvar hesi fólk við hesum evnum hava møguleika, fram um okkum onnur, at koma á hægri skúla »akademi« fyri har at kunna viðkað sini evnir. Men tá ið okkara, sum kalla seg arkitektar, bliva við at lata hasa ræðumyndina framtrína í bløðunum uttan at rætta uppá seg sjálfvan,

aftaná at verið gjørd vitandi um, at handan teirra mynd er gott 100% stórri enn verunliga støddin, kann eg ikki annað enn taka uppáftur, hvatið eg úttalaði yvirfyri Sosialinum, hin 19. august í ár, at framferðarháttur arkitektanna í hesum málið, er ikki til sóma fyri arkitektstovnin og elvir ikki víðing fyri arkitektum.

Gott, at IRF ikki hevur notið hjálp av sliikum »úr-mælingum« til tað linjuførandi arbeiðið, men heldur leitaði hjálp frá einum arkitekti, sum enn er óspiltur av einsporaðum hugsunarháttum, sum arkitektstovnurin gevur uppfatan av at vera.

IRF's vegna
Hjallgrímur Janusarson
Nevndarformaður

Mynd III

»revisjonistiskt og pseudo-socialistiskt land« til eitt — »fullkomið kapitalistiskt land« (s. 8).

Lagt verður afturat, at rætturin til at skipa óheft fakfeløg fer nevniliga bert at skunda undir gongdina til at gera pólsku samfelagsskipanina til eina »fullkomna kapitalistiska, anarkistiska og syndikalistiska skipan« (2. 8).

Tað sama sum í Jugoslavia

Albanski Kommuniflokkurin metur, at tað, sum er farið fram í Póllandi, kann samanlíknast við tað, sum er farið fram í Jugoslavia: istaðin fyri »demokratiska sentralismum kom ein búskaparlig de-centralisma, samstundis sum hildið varð fast um politisku centralismuna og varðveitsluna av felags landslutafyriritingini« (s. 8).

Tó hevur Pólland framhaldið andi centralismu í búskapinum og í statinum.

— »Sameindi Pólski Arbeðaraflokkurin hevur leiðsluna. Fakfeløgini hava leiklutin sum megin, ið skal seta politikkinn hjá stjórnini í verk« (s. 8).

Alheimsborgaraskapið valdi Pólland

Sum heild eru tað nógvar kreftir, sum ynskja, at pólska stjórnin gerst veikari.

— »Tann besti máttin at

røkka hetta mál er tann so-nevnda »sjálvstýringin« (s. 8), sum Jugoslavia hevur sett í verk«.

— »Alheimsborgaraskapið hevur verið fullvitan um, at tað ikki í løtuni kundi gera nakra roynd til at seta í verk »sjálvfyririting« í Ungarn, Eystur-Týsklandi ella Rumeniu. Av hesi orsök valdi alheimsborgaraskapið Pólland« (s. 9).

Tann revisjonistiska skipanin í Póllandi er nevniliga veikari enn í hinum Eystur-europeisku londunum, og tann katóliska kirkjan er ein avgerðandi megi í Póllandi.

— »Tað vald, og tann týðandi leiklutur, kirkjan hevur í samfelagnum, hevur kirkjan fingið tillutað frá Gomulka og Gierek« (s. 9).

Verkføllini vórðu misnýtt

Undir teimum spentu víðurskiftunum í Póllandi »misnýtti tað pólska afturhaldið, kirkjan og tað vesturlendska borgaraskapið verkføllini í eystursjóðarhævnunum til at reisa eina andstøðu imóti Sameinda Pólska Arbeðaraflokkinum fyri so liðandi at verða ført fyri at seta »sjálvfyriritingar«-skipanina í búskapinum í verk, soleiðis sum gjørt varð í Jugoslavia, sigur Albanski Kommuniflokkurin, og leggur síðan afturat:

— »Men vit kunnu ikki koma til aðra niðurstøðu enn, at sjálvt tað revisjonistiska

borgaraskapið so liðandi og miðvist fer at seta hesa somu skipan í verk« (s. 9).

Grundað á Gdansk-sáttmálan og gongdina í verkføllunum hjá pólska arbeðaraklassanum ger Albanski Kommuniflokkurin hesa samanfatn:

— »Ein tilik villeiðing førir arbeðaraklassan til ein veruligan ósigur, út á eina leið, sum stendur í andsøgn til hansara týðandi áhugamál, og sum tænar áhugamálunum hjá tí kapitalistiska borgaraskapinum, sum snýtir arbeðaraklassan við at forgykla honuma t vinna nokur fólk rættindi. Men hesir »sigrar« nerva ikki valdið hjá kapitalinum, valdið hjá kapitalistunum og revisjonistunum, eins litið og tey óekonomisku verkføllini, talu-»frælsið«, »tey demokratisku orðaskiftini« o.s.fr., o.s.fr., ikki nerva valdið hjá borgaraskapinum í teim kapitalistisku londunum« (s. 11).

Loysnir kollvelting

Ein kollveltingarligur arbeðaraklassi, sum verður leiður av einum sonnum marxistiskum flokki má stríðast av álvara fyri sínum óekonomisku rættindum, sigur Albanski Kommuniflokkurin, og heldur fram, at arbeðaraklassin ikki kann vinna sær hesi rættindi, um hann gongur ta reformistisku leiðina.

— »Hvørjum rættindum

eigur arbeðaraklassin, tá ið saman um kemur at stríðast fyri? Fremst av øllum er tað ein spurningur um at vinna statsvaldið« (s. 11).

— »Tann pólski arbeðaraklassin gjørdi rætt, tá ið hann leyp á revisjonistisku leiðsluna í Póllandi, men hann leyp á frá høgri og gjørdi eina neyðsemju út frá einum høgarsinnaðum grundarlagi.

Arbeðaraklassin gjørdi ikki kollvelting og kundi ikki gera tað, tí Walesa ella kirkjan kundu ikki leiða hann til kollvelting« (s. 12), sigur Albanski Kommuniflokkurin at enda í leiðaranum í »Zeri í Popullit«.

Viðmerkingar

Hóast Albanski Kommuniflokkurin sigur seg byggja á marxismuna-lenismuna í øllum lutum, so er tó mangt og hvat, sum vert er at gera viðmerkingar til í nevnda leiðara um víðurskiftini í Póllandi. Í hesum umfari skulu tó bert gerast nakrar fáar viðmerkingar til einstøk sjónarmið hjá Albanska Kommuniflokkinum.

Sjálvmótsigandi pástandir

Tað slepst neyvan uttanum at sanna, at tað meira enn ta einu ferðina verða settir fram sjálvmótsigandi pástandir í nevnda leiðara.

Tvey dømi:

1) Longu á 1. síðu verður sligið fast, at kirkjan er vorðin tann makt, sum avgerð, hvør skal sita við valdinum í Póllandi — men á síðu 8 verður sligið fast, at tað er Sameindi Pólski Arbeðaraflokkurin, sum hevur valdið í landinum.

2) Á síðu 2, verður sagt, at verkføllini vóru vend imóti Sameinda Pólska Arbeðaraflokkinum — men samstundis verður á síðu 8 sagt, at fakfeløgini í Póllandi bert seta politikkin hjá stjórnini í verk — og stjórnin er harafturat undir leiðslu av Sameinda Pólska Arbeðaraflokkinum.

Ivasamir pástandir

Umframit beinleiðis mótsigandi pástandum, inniheldur nevndi leiðari hópin av ivasamum og ógreiddum pástandum. Her skulu bert nevnt 4 dømi:

1) Pólland hevur sett somu skipanir í verk, sum framdar eru í Sovjetsamveldinum.

2) Alheimsborgaraskapið stýrði í veruleikanum verkføllini í Póllandi, tað avgjörði hvørjum verkføllini skuldu vendast imóti, hvussu langt tey skuldu ganga, og nær tey skuldu halda uppá.

3) Verkføllini vóru mót-kollveltingarlig.

4) Pólland hevur verið eitt »revisjonistiskt og pseudo-socialistiskt land« — men í dag er tað við at gerast eitt

»fullkomið kapitalistiskt land« — ja, harafturat í veruleikanum til eina »fullkomna anarkistiska og syndikatiska skipan«.

Sosialisma og demokrati

Sum nevnt í byrjanini av greinini hava víðurskiftini í Póllandi givið borgaraskapinum høvi til at sannføra fólk um, at sosialismen merkir minni frælsi enn borgarliga demokratið loyvir. Hetta er sjálvandi heilt burtur við. Av somu orsök er tað so umráðandi, at kommunistar miðvist avduka tey ódemokratisku víðurskiftini í Eystur-europeisku londunum sum verandi í mótstri við sosialismuna.

Men umræddi leiðari í albanska flokksblaðnum er tó heldur ógreiddur í hesum sambandinum. Tað verður beinleiðis sagt, at tær 5 grundleggjandi greinarnar í Gdansk-sáttmálanum eru tekin um »rotinskapin hjá nútíðandi pólska revisjonistastýrinum, eins og tey eru tekin um eina djúpa broyting av Póllandi til eitt kapitalistiskt land«.

Úttaliði av sliikum slagi kunnu gera fólk sannførd um, at sosialistiska demokratið ikki hevur plass fyri talu- og skrivfrælsi, verkfallsrætti, o.s.fr. Men hetta er sjálvandi á ongan hátt í tráð við veruleikan.